

A 2017/18-as évad utolsó, hatodik bemutatója, valódi színházi csemege, szlovákiai magyar szerző ősbemutatója lesz, a kassai születésű Gazdag József Egy futballfüggő naplójából című kötetéből készült előadói est, Nádasdi Péter egyszemélyes fociszínháza, a premier 2018 májusában várható a Márai Stúdióban.

A foci nem egyszerűen csak egy sport. „A” sport. Maga a sport. De legalább annyira bonyolult, sokrétű, részletgazdag és összetett, mint maga az élet. Ahogy Gazdag József szellemesen, de ellentmondást nem tűrően megjegyzi: „szögezzük le: kezdetben vala a futball, amely nem pusztán labdával üző atlétika, hanem költészet is egyben, csupa kellem és báj, játékos rím az oldalonál, trükk és furfang, csupa Rimbaud és Yehudi Menuhin, s hozzá míves taktikai kompozíciók mintázata”. A rajongó lélektana, akkor is lélegzetelállító izgalmakat ígér, ha egy fociszakértő örültről van szó, de mi van akkor, ha a futballfüggő egyben szépíró is? Mi van akkor, ha a közösségi élményre vadászó, zseniális pillanatok gyűjtő, lelkes focidrukker, magánéletében befelé forduló, művészetekben és társadalomtudományokban jártas érzékeny alkotóember? Mi van akkor, ha a játékban gyönyörködő elfogult szurkoló, a focit mindig nagyobb összefüggésekbe helyező elfogulatlan elemző is egyben? Gazdag József minden egyes mondatában éppen ez történik, állandóan egy őrzőgő fociultra és egy halkszavú filosz szemérmetlen egymásra találásáról van szó. „Nem akartam előhozakodni ezzel, de lássuk be: a futball a gondolkodó emberek sportja. Ha Arisztotelész kétezer évvel később születik, futballedző lett volna a Panathinaikosnál” – állítja meggyőződéssel a szerző. A futball és z értelem összefüggései nem mindenki számára evidensek, Gazdag fáradhatatlanul próbál harcolni minden sztereotípiával: „Először arra gondolok, elmagyarázom neki a futball társadalmi lélektani hátterét. Hogy mesélek Camus-ről, aki a színháznál is jobban imádta a focit; vagy Nabokovról, aki kapus volt Cambridge-ben; vagy Salman Rushdie-ről, a szenvedélyes Tottenham-drukkerről; vagy elmesélem neki a történetet James Joyce-ről, aki a harmincas években egy párizsi irodalmi esten a magyar válogatott játékosai közé vegyült... Végül mégsem. Mert leírható-e, megragadható-e szavakkal a szerelem? Leírható-e a titok, a csoda? Nem, nem írható le”.

Gazdag József kizárólag Nádasdi Péter színészen, futballfüggő kollégán keresztül tudja elképzelni, hogy a színpadon megelevenedjenek írásai, melyek először az ÚJ Szó ma már legendás keddi mellékletében a Focitippben jelentek meg. Egyszerre irodalom és sportújságírás, esszé és novella, naplójegyzet és poézis ez a kötet. A színpadi változat egyrészt a megrendítően személyes hangvételtű irodalmi alpanyagra, másrészt Nádasdi Péter robbanékony, lehengető színpadi jelenlétére, őszerejű, energikus színészetére épül. Az előadást Czajlik József rendezti.

L. Varga Péter kritikus Gazdag József kötetéről:

...lássuk, miben áll az ív, amely a futballtól az életig feszül. Nézzünk néhány hívószót: meccs, liga, stadion, csel, csalás, pénz, játék – továbbá: utazás, rajongás, „kórkép” (a szerző találó kifejezése mániájára vagy függőségére, melynek patológikus horizontja valójában roppan szimpatikus...), entuziazmus, sorsok, történetek. Az ív valójában nem feltételez valamiféle haladást, (...) Sokkal inkább beszélhetünk a nyelv, az irodalom ennél is nagyobb tétjéről, arról, hogy miben áll az a tapasztalat, amely alapján felcserélhetetlenül egyedi módon értjük meg magunkat a világban, melynek kiemelkedően fontos részét képezi – itt tulajdonképpen a helyébe lép – a futball. Az nyújtja Gazdag József könyvének egyik erényét, hogy ugyan nemhogy nem hagyja érintetlenül a labdarúgás mint biznisz vakfoltjait, hanem rendre emlékeztet e világ láthatatlannak tetsző, de időről időre látványosan megmutató anomáliáira, esetlegességeire, sőt bűnösségeire, azonban a vidéki

mérkőzések és az alacsony ligás, bekiabálós meccsek mellett szinte magától értetődő módon ott van a Barcelona, a Liverpool vagy a Manchester United. Nem mint pénztermelő, lélektelen gépezetek, hanem mint szimbólumok, legendák, életérzések.

A *függéshez* az is hozzátartozik, az is a létforma része, hogy elszenvedője legtöbbször úton van – úton a mérkőzés helyszíné felé. Mindig tart valahová, mindig érkezésben, majd távozóban van. A futball színtere ugyanis a stadion, az a szimbolikus tér, ahol a játékosok a bemelegítést követően visszavonulnak az öltözőkbe, majd rituálisan ismét kivonulnak a kezdő sípszóra. Nyilván kitalálta az olvasó, hogy mindebből az következik, a futball semmiképp sem televíziós közvetítésként vagy kivetítőn, esetleg streamként létezik. Gazdag futballfüggése az élő jelenlét tapasztalata, melynek része a talp alatti talaj, a fű illata, a stadion tere, a lelátó székei és a sokaság keltette zaj. A játék esztétikája ebben a szisztémában érvényesül, egyszeri és megismételhetetlen prezenciaként telepszik a nézőre, ily módon felerősíti azokat az effektusokat, élményszerű pillanatokot, amelyek a testi közelség érzésében generálódnak. (...)

A folyamatos úton levésként is érthető történés, mely máskülönben, emlékezzünk, a futballfüggő mindennapjait a pályák, stadionok és célállomások közti mozgás gyanánt viszi színre, tágabb értelemben tehát az az ív volna, mely a futballtól a létig (és vissza) húzódik.